

MOOT COURT: DE ROL VAN DE OEFENRECHTBANK IN HET JURIDISCH VAARDIGHEDENONDERWIJS

Clementine Breedveld-de Voogd*

Bij de opleiding tot jurist behoorde van oudsher ook de oefening in het pleiten. Aan het einde van de vorige eeuw leek de aandacht hiervoor echter verdwenen. Met de introductie van vakken zoals het Leidse Moot Court is deze onderwijs traditie weer nieuw leven ingeblazen. In dit artikel staan centraal de ontwikkeling en de inhoud van deze vorm van vaardighedenonderwijs.

1 Inleiding

Onlangs zijn er 74 gebundelde Leidse disputaties uit de beginperiode van de Universiteit Leiden teruggevonden in Barcelona. Deze disputaties zijn gekocht door de Faculteit der Rechtsgeleerdheid en cadeau gedaan aan de Universiteitsbibliotheek. Van geen van deze disputaties was een exemplaar aanwezig in een Nederlandse bibliotheek. Bij de overhandiging van deze bundel hield Margreet Ahsmann een lezing over de betekenis van het disputeren in het algemeen en de inhoud van deze bundel in het bijzonder.¹

Deze disputaties worden gezien als een van de voorlopers van het huidige vak Moot Court dat onderwezen wordt aan de Leidse rechtenfaculteit.

Bij een moot court bepleiten studenten met kracht van argumenten een partijstandpunt in een fictieve casus tegenover een jury, die optreedt als ware zij een rechtsprekend college

Volgens het woordenboek is 'moot' een bijvoeglijk naamwoord dat betekent: onuitgemaakt of betwistbaar ('a moot question'), of academisch, theoretisch, hypothetisch, fictief. De vertaling zou dus kunnen luiden: simulatierechtbank of academische rechtszitting. In de juridisch-academische wereld heeft de term 'moot court' een vaste betekenis verworven. Bij een moot court bepleiten studenten met kracht van argumenten een partijstandpunt in een fictieve casus tegenover een jury, die optreedt als ware zij een rechtsprekend college.

In dit artikel staat de ontwikkeling van het onderwijs in het houden van een juridisch pleidooi centraal. Eerst komen enige beproefde methoden in de opleiding tot redenaar en jurist aan de orde. Vervolgens wordt ingegaan op het in Leiden gevolgde leerproces. Tot slot passeren enige pleitdisputen en pleitcompetities de revue.

2 Van universitaire onderwijsvorm tot vrijwillige oefening en terug

De geschiedenis van de scholing in de kunst van het juridische pleidooi gaat terug tot de klassieke oudheid. Vanaf de vijfde eeuw voor Christus onderwezen de sofisten hun leerlingen in het debatteren en pleiten. Zij gaven hiertoe openbare demonstraties van hun retorische kunst.² Eeuwen later oefenden de studenten in de *Inns of Court* en de *Inns of Chancery* de kunst van het pleiten door na de hoorcolleges de degen te kruisen over een juridische casus. Sinds de middeleeuwen behoorde ook op het Europese vasteland het redetwisten door studenten over een juridische casus tot de onderwijsvormen in het universitaire onderwijs.³ Aan de Leidse juridische faculteit maakte dit zogenaamde 'disputeren' in ieder geval al sinds 1586 – reeds 11 jaar na de oprichting van de universiteit – deel uit van het onderwijs in de theologie, de medicijnen, de filosofie en de rechten.⁴ Op de juridische disputatie ter oefening kom ik in paragraaf 3 terug.

Deze goede traditie van het regelmatig en in structurele zin disputeren over een juridisch onderwerp was in de tweede helft van de vorige eeuw verdwenen. De Nederlandse juridische studenten oefenden het mondeling beargumenteren van een zaak voornamelijk in zogenaamde pleitdisputen. Dit was geen verplicht of structureel onderdeel van de

* Prof. mr. C.G. Breedveld-de Voogd is hoogleraar burgerlijk recht en directeur Moot Court aan de Universiteit Leiden.

¹ Margreet Ahsmann is voornemens hierover een publicatie te doen verschijnen. Zie over de aanbidding van de 74 disputaties: www.universiteit-leiden.nl/agenda/2016/01/zeldzame-leidse-juridische-disputaties-komen-naar-huis, geraadpleegd op 16 februari 2016.

² A. Broekers-Knol e.a., *Pleitwijzer. Succesvol pleiten in de praktijk*, Amsterdam: Prometheus Bert Bakker 2015, p. 23.

³ M.J.A.M. Ahsmann, *Collegia en Colleges, Juridisch onderwijs aan de Leidse Universiteit 1575-1630 in het bijzonder het disputeren* (diss. Leiden), Groningen: Wolters-Noordhoff/Egbert Forsten 1990, p. 274.

⁴ Ahsmann 1990, p. 308.

academische studie. Wie er aardigheid in had zich te bekwamen in de kunst van het pleidooi deed hieraan mee, maar wie tegen een publiek optreden opzag kon zich daar eenvoudig aan onttrekken. Dit had tot gevolg dat de studenten die al goede sprekers waren, tegen elkaar pleitten en dat juist de studenten die wel wat oefening konden gebruiken op zijn best als toeschouwer de pleidooien bijwoonden. Zodoende hebben veel advocaten pas leren pleiten in de praktijk.

Wie er aardigheid in had zich te bekwamen in de kunst van het pleidooi deed hieraan mee, maar wie tegen een publiek optreden opzag kon zich daar eenvoudig aan onttrekken

Aan de juridische faculteit in Leiden werd dit gebrek in de opleiding aan het begin van de jaren negentig onderkend.⁵ Door de invoering van het *Practicum* en het *Privatissimum* werd er wel aandacht besteed aan de schriftelijke vaardigheden, maar nauwelijks aan de mondelinge vaardigheden van de student.⁶ Het faculteitsbestuur besloot daarom vanaf het studiejaar 1992/1993 het vak Moot Court in de opleiding Rechtsgeleerdheid verplicht te stellen.⁷ Dit verplichte vak wordt nu gegeven in het tweede of derde jaar van de bacheloropleiding.

Volgens de Leidse vakbeschrijving heeft het vak Moot Court tot doel dat de student zelfstandig een partijstandpunt met een steekhoudende juridische argumentatie zowel schriftelijk als mondeling voor het voetlicht kan brengen.

Het is de bedoeling dat de student na afronding van het vak de volgende vaardigheden heeft verworven:

- het zelfstandig kunnen opzoeken van (voor de casuïstiek) relevant materiaal aan wetgeving, literatuur en of jurisprudentie in bibliotheek en databanken;
- het schriftelijk verwoorden van juridische argumentatie;
- het mondeling presenteren van een juridisch betoog ten overstaan van een 'rechtbank' (moot court).

De andere Nederlandse juridische faculteiten kennen vergelijkbare vakken in de bacheloropleiding met vergelijkbare vakbeschrijvingen (zie het kader voor een overzicht).⁸ Daarnaast bevatten ook vele masteropleidingen een moot court als optioneel of verplicht onderdeel. Tot de doelstelling behoort steeds het bijbrengen van een combinatie van bovenvermelde vaardigheden en de gekozen vorm is de nabootsing van een betoog dat wordt gehouden in een juridische procedure. In de weg naar dit doel zijn er bij een vergelijking tussen de faculteiten zowel overeenkomsten als verschillen aan te wijzen.⁹

3 Methode: declameren, disputeren en prepareren

Marcus Fabius Quintilianus beschrijft in zijn boek *Institutio oratoria* ('De opleiding tot redenaar', gepubliceerd rond het jaar 95 n.Chr.) hoe het onderwijs in de welsprekendheid moet worden vormgegeven en

op welke wijze een redenaar zijn redevoering moet voorbereiden en voordragen. De aandacht van Quintilianus gaat hierbij vooral uit naar redevoeringen voor de rechtbank.¹⁰ In Boek II brengt hij het onderwijs aan de orde dat jonge studenten (volgens de vertaler, Piet Gerbrandy, moeten we denken aan jongens van een jaar of 14) bij de *retor* volgen. In hoofdstuk II.10 schrijft Quintilianus over het belang van declameren. Hij ziet echter weinig heil in het bij declamatie behandelen van ongeloofwaardige en poëtische thema's. Declameren heeft volgens hem pas zin als de gefingeerde onderwerpen zo echt mogelijk zijn en de declamatie zoveel mogelijk een optreden voor het gerecht nabootsen. Quintilianus schrijft hierover:

'In gerechtelijke schikkingen en verordeningen van de praetor zullen we immers tevergeefs zoeken naar tovenaars, pestilentie, orakeluitspraken, stiefmoeders die te wreed zijn voor een tragedie, en ander nog fantastischer zaken.'¹¹

De volgende zinnen lijken te zijn geschreven als waarschuwing voor de docent die een moot-court-casus aan het concipiëren is:

'Als zij [de declamatie, CGBdV] niet gebruikt wordt als voorbereiding op het gerecht, is zij al gauw niet meer te onderscheiden van toneelmatige aanstellerij of het gebrul van een gek. Wat heeft het immers voor zin in te praten op een rechter die er niet is, iets te vertellen waarvan iedereen weet dat het niet waar is, bewijsvoering aan te wenden voor een zaak waarover niemand een uitspraak zal doen? En dit zijn nog onschuldige nadelen. Het is echter volkomen belachelijk om zich op te winden en boos of verdrietig te worden, als dergelijke schijngerechten ons niet doen wennen aan reële geschillen en ware confrontaties. Mag er dus geen verschil zijn tussen de gerechtelijke spreektrant en die in de declamatie? Geen enkel, inderdaad, indien we tenminste spreken om er iets mee op te schieten.'¹²

Het naspelen van een rechtszaak diende volgens Quintilianus dus zeer waarheidsgetrouw te geschieden. Het mocht geen toneelstukje worden. Alleen op die manier kon de declamatie een serieus en belangrijk onderdeel blijven van de opleiding tot redenaar.

Het argumenteren aan de hand van een casuspositie vormt de student niet alleen tot een goed redenaar, maar scherpt hem ook in zijn juridische oordeelsvorming. Margreet Ahsmann schrijft in haar proefschrift dat de *disputationes* sinds de middel-

- 5 Aan andere faculteiten is sprake geweest van een vergelijkbare ontwikkeling. Hiervan zijn mij echter geen data bekend.
- 6 Het Practicum en het Privatissimum zijn in de civielrechtelijke studierichting te Leiden ingevoerd in 1980. Gedurende het Practicum en het Privatissimum dient de student wekelijks een schriftelijke opdracht in te leveren. In het Practicum betreft dit iedere week een ander onderwerp. In het Privatissimum wordt een bepaald onderwerp grondig uitgediept (bijvoorbeeld beroepsaansprakelijkheid of zeerecht). Zie over de achtergronden en initiatiefnemers: E.H. Hondius, 'Over het annoteren van arresten. Naar aanleiding van HR 18 juni 2010, LJN BM0893, m.nt. E.S. Daalder', in: A.G. Castermans, K.J.O. Jansen, M.W. Knigge, P. Memelink & J.H. Nieuwenhuis (red.), *40 jaar practicum. Rondom onroerend goed* (BWKJ deel 25), Deventer: Kluwer 2010, p. 146-147. Online te raadplegen op: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/19977/BWKJ%2026%20-%202010.pdf>.
- 7 Vanaf 2013-2014 geldt dit ook voor de opleiding International Business Law, vanaf 2005/2006 voor Notarieel recht en vanaf 2002/2003 voor Fiscaal recht. Daarnaast wordt aan internationale bachelorstudenten een Engelstaalig vak Moot Court aangeboden, waarin een internationaal-publiekrechtelijke casus moet worden bepleit.
- 8 Er zijn in de leerdoelen ook verschillen aan te wijzen. Zo is bij de oefenrechtbank aan de universiteit van Maastricht ook het onderhandelen een leerdoel. Interessant is dat aan de VU tot de leerdoelen tevens behoort: het kunnen beoordelen van de vraagstukken op hun juridische, rechtsstatelijke, maatschappelijke en ethische waarde.
- 9 Op deze verschillen ga ik in deze bijdrage niet verder in.
- 10 P. Gerbrandy, 'Inleiding bij: Quintilianus, De opleiding tot redenaar', in: Quintilianus, *De opleiding tot redenaar*, Groningen: Historische Uitgeverij 2015, p. 15 en 19.
- 11 Quintilianus, *De opleiding tot redenaar*, Groningen: Historische Uitgeverij 2015, II.10.4.
- 12 Quintilianus, II.10.8-9.

Vergelijkbare vakken aan andere universiteiten

- ▶ Universiteit van Amsterdam, Toga Minor
<http://studiegids.uva.nl/xmbpages/page/2015-2016/opleiding/1746/167096>
- ▶ Erasmus Universiteit
www.esi.eur.nl/eslnieuws/detail/article/7457?studenten-oefenen-met-pleiten-in-moot-court/
- ▶ Rijksuniversiteit Groningen, Studentenrechtbank
www.rug.nl/ocasys/rechten/vak/show?code=RGBAR40110
- ▶ Universiteit Maastricht, oefenrechtbank
www.maastrichtuniversity.nl/web/Faculteiten/FdR/Thema/Onderwijs/OefenrechtbankUM.htm
- ▶ Universiteit Nijmegen, Roia Carolina
www.studiegids.science.ru.nl/2013/law/course/29389/
- ▶ Universiteit Tilburg, Moot Court
<https://mystudy.uvt.nl/it10/vakzicht?vakcode=600909>
- ▶ Universiteit Utrecht, Rechtspraktijk strafrecht
www.osiris.universiteitutrecht.nl/osistu_ospr/OnderwijsCatalogusSelect.do?selectie=cursus&collegejaar=2015&cursus=RGBOR0551
- ▶ Vrije Universiteit, Pleitoefening
www.vu.nl/nl/studiegids/2015-2016/index.asp

eeuwen een integrerend onderdeel vormden van het universitaire onderwijs. Oorspronkelijk disputeerden de studenten over een door de professor aangedragen casus, die hij aan de praktijk had ontleend of zelf had bedacht. De studenten moesten vervolgens deze casus beantwoorden door argumenten pro en contra een bepaalde oplossing aan te dragen.¹³ In de zestiende eeuw krijgen de *disputationes* een ander karakter in die zin dat hierin in de regel geen casus meer werd behandeld, maar een onderwerp uit het *Corpus Iuris Civilis*.¹⁴

De oorspronkelijke vorm van de *disputationes* heeft opvallend veel gelijkenis met de huidige casusgerichte lesmethoden en zeker ook met het vak Moot Court in Leiden. Het formuleren van argumenten pro en contra is de kern van de eerste schriftelijke Moot Court -opdracht: de argumentenlijst.¹⁵

In de beginjaren van de Leidse universiteit werd er gediscuteerd aan de hand van onderwerpen uit het *Corpus Iuris*. Het disputeren gebeurde aan de hand van stellingen (*theses*), die de student (*respondent*) tegenover opposenten (meestal medestudenten) moest verdedigen. De disputatiebijeenkomst duurde twee uur en werd geleid door een *praeses* (doorgaans een professor).¹⁶ De stellingen werden in veelvoud gedrukt met vermelding van onderwerp, uur, plaats, *respondens* en *praeses*.¹⁷ Ahsmann verhaalt van de grote rol die professor Everard Bronchorst bij de invoering van deze onderwijsvorm heeft gespeeld.¹⁸ Interessant zijn de didactische redenen die hij aanvoert voor het houden van de disputaties. In de eerste plaats moet de jeugd zich tijdens de studie kunnen voorbereiden op de geschillen die zich in de rechtspraktijk voordoen door in een schaduwdiscussie met elkaar te strijden. Voor dergelijke disputaties dienen vooral onderwerpen aan bod te komen die van nut zijn voor de rechtspraktijk.¹⁹ Behalve op de voorbereiding op de rechtspraktijk wijst Bronchorst echter ook op het belang van het zoeken naar de waarheid. Daarnaast wordt door het disputeren het geheugen getraind en is het een oefening in spreekvaardigheid en goed taalgebruik.²⁰

Vorbereitung op de rechtspraktijk, waarheidsvinding, spreekvaardigheid; er is in 400 jaar weinig veranderd in de leerdoelen van het juridisch academisch onderwijs

Vorbereitung op de rechtspraktijk, waarheidsvinding, spreekvaardigheid; er is in 400 jaar weinig veranderd in de leerdoelen van het juridisch academisch onderwijs. De training van het geheugen lijkt echter een vaardigheid, die in weinig moderne leerdoelen voorkomt. Voor het houden van een goed pleidooi, is het goed memoriseren echter een onontbeerlijke kunde, die volgens Quintilianus hoort bij de voorbereiding van een goede redevoering.

Aan ieder goed pleidooi gaat een uitgebreide voorbereiding vooraf. Quintilianus volgt in het wijzen van de weg naar een goede redevoering de klassieke indeling van de retorica. De redenaar moet zich richten op de volgende taken: 1. vinding (*inventio*),

2. ordening (*dispositio*), 3. verwoording (*elocutio*), 4. mnemotechniek (*memoria*) en 5. voordracht (*actio*).²¹ Deze vijf taken van de redenaar vindt men ook terug in de opbouw van het vak Moot Court.²²

Veel studenten zien als een berg op tegen het vak Moot Court, omdat dit vak niet gehaald kan worden door het louter tot zich nemen en op een tentamen reproduceren van de leerstof

4 Het Leidse bachelorvak Moot Court

Veel studenten zien als een berg op tegen het vak Moot Court, omdat dit vak niet gehaald kan worden door het louter tot zich nemen en op een tentamen reproduceren van de leerstof, maar moet worden doorlopen door zich buiten de anonimiteit te presenteren. Achteraf zeggen de meeste studenten dat zij Moot Court het leukste en leerzaamste vak van de bacheloropleiding hebben gevonden. Dat het vak 'leuk' wordt gevonden is niet onbelangrijk. De vertrouwelijke setting van de videotrainingen in groepjes van vier studenten, de persoonlijke feedback van de docent op de schriftelijke stukken en de realistische, publieke slotpleidooien met een feestelijke entourage dragen bij aan de motivatie van zowel de studenten als de docenten. Evenals de disputaties zijn de slotpleidooien openbaar en worden deze gadegeslagen door familie, vrienden en huisgenoten van de pleiters.

De studenten pleiten over een bepaalde casuspositie, die is opgesteld door de docent en is ontleend aan de praktijk of geïnspireerd door de jurisprudentie. De casus is een realistische kwestie en bevat de juridisch relevante gegevens.²³ De casus bevat echter ook informatie die in juridische zin minder relevant lijkt, maar de pleiters wel in staat stelt aan het pleidooi een gepaste dosis *pathos* toe te voegen.

Over de casus moeten in de loop van de onderwijsperiode (11 à 12 weken) drie schriftelijke stukken worden opgesteld: de argumentenlijst, de rechtsgeleerde beschouwing en de pleitnota. Deze worden niet alleen door de docent nagekeken en becijferd, maar ook becommentarieerd. De feedback vindt plaats in een persoonlijk onderhoud met de student (soms ook per twee studenten). Aan de hand van deze interactieve feedback wordt de student in staat gesteld zijn prestaties in het volgende stuk te verbeteren.

Parallel aan het schriftelijke traject wordt de student in vijf videotrainingen in groepjes van vier studenten getraind in de presentatie van zijn betoog. Deze bijeenkomsten worden geleid door een student-assistent ('de videotrainer'), die hiervoor is opgeleid. Gelet wordt op spreektempo, articulatie, intonatie, volume, het gebruik van stopwoordjes, houding, oogcontact, de wijze waarop men de rechter antwoord geeft en alle andere aspecten die belangrijk zijn bij een goede voordracht. Bij de zogenaamde 'commissie' komen inhoud en presentatie bij elkaar en wordt het gehele pleidooi gehouden in aanwezigheid van de videotrainer én de docent.

3

sch
ogd
aming:
jwd

¹³Ahsmann 1990, p. 274.
¹⁴Ahsmann 1990, p. 274.
¹⁵Broekers-Knol e.a. 2015, p. 101-106.
¹⁶Ahsmann 1990, p. 278-288.
¹⁷Ahsmann 1990, p. 294.
¹⁸Ahsmann 1990, p. 223-227.
¹⁹Ahsmann 1990, p. 227.
²⁰Ahsmann 1990, p. 276.
²¹Quintilianus, II.3.1.
²²De oorspronkelijke en grotendeels gehandhaafde vormgeving van het vak Moot Court in Leiden is van de hand van Ankie Broekers-Knol en Marion Neleman-Dobschütz.
²³Per werkgroep van 16 studenten zijn er twee verschillende casusposities. Bij Moot Court Rechtsgeleerdheid zijn er casus op het gebied van het burgerlijk recht, ondernemingsrecht, Europees recht, internationaal publiekrecht, staats- en bestuursrecht en strafrecht. Bij Moot Court Fiscaal recht bevinden alle casus zich op het gebied van het fiscale recht. Bij Moot Court Notarieel recht worden casus gepresenteerd op het gebied van het onroerend goedrecht, huwelijksvermogensrecht, ondernemingsrecht, familierecht en erfrecht. Bij International Business Law buigen de studenten zich over ondernemingsrechtelijke casus.

Wanneer we de door Quintilianus uitgewerkte vijf taken van de redenaar langslopen, zien we dat deze in het Moot Court-traject aandacht krijgen. Zo is het opstellen van de argumentenlijst gericht op het vinden van de argumenten. Welke rechtsvraag is hier aan de orde? Welke regels zijn hierop van toepassing? De student moet op zoek naar literatuur en jurisprudentie. Om hem wegwijs te maken in de bibliotheek en de juridische databanken krijgt hij hiervoor ook een bibliotheekinstructie.

Na de argumentenlijst moet de student de rechtsgeleerde beschouwing schrijven. Hierbij ligt de nadruk op ordening en verwoording. Het stuk moet een goede juridische analyse en een correcte argumentatielijst bevatten. Daarnaast moeten de bronnen op de juiste wijze worden vermeld.

Het derde en laatste stuk is de pleitnota, waarin ook de verwoording centraal staat, maar waarin de nadruk meer komt te liggen op de retorische overtuigingsmiddelen *logos, pathos en ethos*. De studenten worden hierbij ondersteund door het college 'Retorica in de Rechtszaal', waarin onder meer aandacht wordt besteed aan wat van het optreden van een (jonge) advocaat in de rechtszaal mag worden verwacht.²⁴ De voordracht en de mnemotechniek (de wijze waarop je het betoog kunt onthouden, memoriseren) komen ook bij het retoricacollege aan de orde en worden geoefend bij de videotrainingen.

De slotpleidooien zijn de apotheose van het vak Moot Court. De rechtbanken bestaan uit twee praktijkjuristen (rechters, advocaten, notarissen, bedrijfsjuristen, belastinginspecteurs, belastingadviseurs etc.), die gespecialiseerd zijn in het betreffende onderwerp en een examenbevoegde medewerker van de faculteit. De docent zelf maakt geen deel uit van de rechtbank. Als griffier treedt een student-assistent/videotrainer op. De pleidooien duren ieder maximaal acht minuten en voor re- en dupliek zijn twee maal twee minuten beschikbaar. De gang van zaken lijkt zoveel mogelijk op een echte pleitzitting. Zo is het de bedoeling dat de rechters de pleiters ook vragen stellen. Ook bij de inrichting van de zaal wordt gestreefd naar een zo realistisch mogelijke opstelling.²⁵

De slotpleidooien zijn de apotheose van het vak Moot Court

In Leiden is ervoor gekozen om de studenten uitsluitend te laten pleiten. Zij nemen geen zitting in de rechtbank. Er zijn hiervoor verschillende redenen. De belangrijkste is dat alle studenten worden getraind in de vaardigheid een ander van zijn argumenten te overtuigen. Het aanleren van de vaardigheden van een rechter vraagt om andere accenten.²⁶ Daarnaast beoordeelt de rechtbank de pleidooien van de studenten en moet deze een vanuit de praktijk gevoede feedback geven.

5 Pleitwedstrijden en pleitdisputen

Hoewel moot courts een integraal onderdeel zijn geworden van de bachelor- en masteropleidingen, kunnen studenten ook buiten het verplichte curriculum om oefenen in het pleiten en deelnemen aan pleitcompetities. Aan alle faculteiten zijn hiervoor disputen en studieverenigingen te vinden.

Een belangrijke aanvulling op de verplichte moot-court-vakken en de Nederlandstalige pleitcompetities zijn de internationale pleitcompetities, die de student niet alleen in staat stellen zijn Engelstalige spreekvaardigheid te verbeteren, maar hem ook laten kennismaken met andere gebruiken. Zo is het voor internationale hoven en arbitrage-instituten niet ongebruikelijk om de rechter te bedanken voor de door hem gestelde vraag. Voorbeelden van internationale moot-court-wedstrijden zijn: The Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot Court Competition, The European Law Moot Court The International Criminal Court Moot Court Competition, The Telders International Law Moot Court Competition, The Philip C. Jessup International Law Moot Court Competition en The International Air Law Moot Court Competition.²⁷

Het vak Moot Court wordt door studenten gewaardeerd als een van de meest leerzame en motiverende onderdelen van de bacheloropleiding

6 Slot

Tot de opleiding tot redenaar behoorde van oudsher het bepleiten van een juridische kwestie. Volgens Quintilianus was het belangrijk dat dit waarheidsgetrouw gebeurde. Vanaf de middeleeuwen leerden studenten het recht kennen door te redetwisten over een casus of over een onderwerp uit het Corpus Iuris. In de beginjaren van de Universiteit Leiden werd het disputeren ingevoerd om de studenten voor te bereiden op de rechtspraktijk, te trainen in waarheidsvinding en om hun spreekvaardigheid en taalgebruik te verbeteren en het geheugen te scherpen. Na een periode van veronachtzaming werd aan het einde van de vorige eeuw de waarde van het disputeren over het recht wederom ingezien en deed het vak Moot Court zijn intrede. Nu wordt dit vak door studenten gewaardeerd als een van de meest leerzame en motiverende onderdelen van de bacheloropleiding. Een enkel vak biedt echter niet genoeg oefening. Het is daarom van groot belang dat studenten ook buiten het curriculum om hun pleitvaardigheden blijven aanscherpen in disputen en door deelname aan nationale en internationale pleitwedstrijden.

24 Dit college wordt tot op heden in Leiden verzorgd door H.A. Groen (hoogleraar burgerlijk procesrecht en oud-advocaat).

25 Binnenkort zal in het faculteitsgebouw een permanente Moot-Court-zaal worden geopend, die is mogelijk gemaakt door crowdfunding.

26 Het zou mooi zijn als er voor de training van deze vaardigheden (luistervaardigheden, oordeelsvorming, het schrijven van een vonnis) ook ruimte zou kunnen worden gevonden in het curriculum.

27 Zie over deze competities o.a.: A. Varga & R. Zandvliet, 'Leiden's tradition of moot courts', *Leiden Law Blog*, 2013, <http://leidenlawblog.nl/articles/leidens-tradition-of-moot-courts>.